

Univerzita Komenského v Bratislave

Filozofická fakulta

Vnútorň predpis č. 13/2019

**Etický kódex
Univerzity Komenského v Bratislave Filozofickej fakulty**

Ročník 2019

Preambula

Univerzita Komenského v Bratislave Filozofická fakulta (ďalej len FiF UK) ako verejnoprávna, vzdelávacia a výskumná inštitúcia rozvíja a šíri vzdelanosť a vedecké poznanie v duchu akademickej slobody, excelentnosti, tradícií humanizmu a demokracie. Hlásí sa k hodnotám pravdy, dobra, spravodlivosti, zodpovednosti, tolerancie, porozumenia, dôvery, solidarity a ľudskej dôstojnosti ako východiskám vedeckého bádania a vzdelávania.

Etický kódex FiF UK (ďalej len „etický kódex“) vychádza z Etického kódexu Univerzity Komenského v Bratislave, ktorý je transparentným vyjadrením postoja univerzity k etickým hodnotám súvisiacim s akademickou činnosťou.¹

Etický kódex zaväzuje dodržiavať všeobecne známe a akceptované morálne zásady založené na ľudských právach, dobrých mravoch, princípoch akademických slobôd, ako aj autonómii v akademickej činnosti. V tomto duchu etický kódex určuje zásady etického konania jednotlivcov i skupín, ktoré realizujú akademickú činnosť na FiF UK alebo v mene FiF UK.

Čl. 1

Predmet úpravy a pôsobnosť etického kódexu a Etickej komisie FiF UK

- (1) Etický kódex vyjadruje ucelený systém morálnych hodnôt a etických zásad uplatňovaných v prostredí FiF UK. Stanovuje princípy a normy etického konania všetkých členov obce FiF UK.²
- (2) Etický kódex je morálne záväzný pre všetkých členov obce FiF UK a primerane sa vzťahuje aj na ostatných zamestnancov a absolventov FiF UK.
- (3) Na dodržiavanie etického kódexu dbá Etická komisia FiF UK. Jej činnosť a rozsah právomocí upravuje štatút.³

Čl. 2

Všeobecné zásady

- (1) Osoby podľa čl. 1 ods. 2 sa zaväzujú rešpektovať a dodržiavať zákony a právne normy platné v Slovenskej republike, interné normy a predpisy Univerzity Komenského v Bratislave, ako aj interné normy a predpisy FiF UK.
- (2) Osoby podľa čl. 1 ods. 2 sa zaväzujú rešpektovať a dodržiavať etické princípy a zásady, ducha a literu akademických sľubov, pravidiel slušného správania, vzájomnej úcty, dôvery, kolegiality a akademickej spolupráce. Najmä sa zaväzujú:
 - a) prejavovať úctu voči všetkým osobám podľa čl. 1 ods. 2 bez ohľadu na ich pracovnoprávne postavenie a funkčné zaradenie;
 - b) vylúčiť akúkoľvek formu diskriminácie;
 - c) vylúčiť sexuálne a iné obťažovanie a nátlak, fyzické a psychické násilie, ako aj ponižovanie a šikanovanie;
 - d) rešpektovať a dodržiavať zásady slobodnej, vecnej a čestnej diskusie a kritiky;

¹ Pojem akademická činnosť sa definuje vo Vnútorom predpise č. 8/2018 Štatút Etickej komisie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (ďalej len „štatút“), v čl. 1 ods. 2. Zahŕňa akúkoľvek vedeckovýskumnú, umeleckú alebo pedagogickú činnosť.

² Pojem obec FiF UK sa definuje v štatúte, v čl. 1 ods. 4. Zahŕňa všetkých členov akademickej obce FiF UK a všetkých spolupracovníkov FiF UK bez ohľadu na formálno-právny charakter zmluvného vzťahu, ktorý ich oprávňuje akýmkoľvek spôsobom participovať na akademických činnostiach FiF UK.

³ Vnútorý predpis č. 8/2018 Štatút Etickej komisie FiF UK.

- e) konať charakterne a čestne;
 - f) konať tak, aby predišli narušeniu dobrých mravov alebo prekročeniu ustanovení tohto kódexu; ak taká situácia nastane, usilujú sa o nápravu v súlade s etickým kódexom;
 - g) obhajovať kritické myslenie, slobodu slova a slobodnú výmenu názorov a informácií;
 - h) presadzovať poctivosť, mravnosť, spravodlivosť a transparentnosť v rozhodovaní akademických komisií a kolektívnych akademických orgánov;
 - i) vlastnou aktivitou prispievať k napĺňaniu poslania univerzity ako inštitúcie garantujúcej a podporujúcej šírenie myšlienok humanizmu, slobody a demokracie.
- (3) Osoby podľa čl. 1 ods. 2 sa zaväzujú vyvarovať neetického konania. Neprípustné je najmä to, aby:
- a) verejne propagovali politické, ideologické alebo náboženské názory a postoje v spojitosti s FiF UK alebo v mene FiF UK;
 - b) verejne propagovali alebo sa hlásili k extrémistickým postojom alebo postojom smerujúcim k potláčaniu ľudských práv alebo slobôd jednotlivcov alebo skupín, resp. verejne propagovali alebo sa hlásili k jednotlivcom alebo zoskupeniam, ktoré takéto postoje zastávajú;
 - c) využívali pedagogické, vedeckovýskumné či umelecké pôsobenie na FiF UK na propagáciu politických, ideologických alebo náboženských postojov;
 - d) spájali pedagogické, vedeckovýskumné či umelecké pôsobenie na FiF UK so svojou činnosťou v obchodných spoločnostiach, resp. so svojou podnikateľskou činnosťou;
 - e) vedome publikovali alebo inak rozširovali nepravdivé, skreslené alebo nepodložené údaje a tvrdenia o FiF UK alebo vo vzťahu k FiF UK;
 - f) v osobný prospech využívali informácie, ku ktorým majú prístup len ako členovia obce FiF UK;
 - g) meno FiF UK, majetok v správe alebo vo vlastníctve FiF UK alebo nehmotné vlastníctvo FiF UK zneužívali na svoje obohatenie alebo iný prospech.
- (4) Osoby podľa čl. 1 ods. 2 sa zaväzujú dodržiavať etické zásady podľa tohto kódexu pri akejkoľvek akademickej činnosti, ktorú vykonávajú na FiF UK alebo v mene FiF UK.

Čl. 3

Etické zásady vo vzdelávacej činnosti

- (1) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré na FiF UK alebo v mene FiF UK vykonávajú pedagogickú činnosť, majú zásadný vplyv na kvalitu vzdelávania a výchovy na FiF UK. Ich profesionálny, odborný a ľudský profil je príkladom pre mladú generáciu, preto aj spoločenský nárok na ich konanie sa spája s vysokou mierou intelektuálnych a etických požiadaviek.
- (2) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré na FiF UK alebo v mene FiF UK vykonávajú pedagogickú činnosť, konajú vo vzťahu k študentom čestne, spravodlivo, kolegiálne a nedopúšťajú sa fyzického ani psychického násillia, osobného ponižovania ani nátlaku. Podporujú odborný a osobnostný rast študentov na všetkých stupňoch a vo všetkých formách štúdia.
- (3) Pri hodnotení študijných výsledkov študentov postupujú spravodlivo, transparentne a v zhode so Študijným poriadkom FiF UK.
- (4) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré na FiF UK alebo v mene FiF UK vykonávajú pedagogickú činnosť, dbajú na to, aby v súvislosti s pedagogickým procesom:
 - a) rešpektovali práva študentov na prístup k vzdelaniu a nezneužívali svoju pedagogickú autoritu;

- b) nepoverovali študentov úlohami, ktoré nesúvisia s ich študijnými povinnosťami;
 - c) neprisvojovali si výsledky práce študentov;
 - d) nepožadovali ani neprijímali od študentov alebo ich príbuzných či známych vecné ani finančné dary podmieňujúce zvýhodnenie študenta;
 - e) odmietali intervencie tretích osôb v prospech študijných výsledkov študenta.
- (5) Študenti ktoréhokoľvek stupňa a formy vysokoškolského štúdia na FiF UK sú ako členovia obce FiF UK povinní rešpektovať a dodržiavať nielen ustanovenia Študijného poriadku FiF UK, ale aj etického kódexu. Najmä:
- a) nedopúšťajú sa plagiátorstva ani autoplagiátorstva;
 - b) nevyužívajú služby na písanie a dodávanie podkladov k seminárnym, ročníkovým a záverečným prácam a ani sami takéto služby neposkytujú;
 - c) nepodvádzajú pri postupových skúškach a kontrolných etapách štúdia;
 - d) nezneužívajú výsledky práce iných študentov ani vyučujúcich;
 - e) v rámci vlastnej pedagogickej praxe sa riadia rovnakými zásadami ako ostatní pedagogickí pracovníci FiF UK.

Čl. 4

Etické zásady vo vedeckej, výskumnej, umeleckej alebo inej tvorivej činnosti

- (1) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré vykonávajú vedeckú, výskumnú, umeleckú alebo inú tvorivú činnosť, sa pri výkone svojej činnosti riadia etickým kódexom, ako aj odborovými profesijnými etickými kódexmi, ak v danom odbore existujú. Pri výskume s ľuďmi sa riadia Listinou základných práv a slobôd, Helsinskou deklaráciou Svetovej lekárskej asociácie, relevantnými národnými právnymi predpismi.
- (2) Vo svojich aktivitách na FiF UK alebo v mene FiF UK rešpektujú najmä:
- a) ochranu duševného vlastníctva svojej vlastnej práce, ako aj práce iných;
 - b) objektívny prístup k výskumu a vývoju;
 - c) kritériá vedeckosti a umeleckosti v rámci daného odboru;
 - d) ducha tímovej spolupráce a tvorivého dialógu;
 - e) najnovšie poznatky a vývoj vo svojom odbore;
 - f) pluralitu vedeckých postupov v rámci rôznosti profesijných odborov, neznevažujú žiadny z nich;
 - g) osobnú zodpovednosť za zvolené vedecké, výskumné a umelecké postupy, pôvodnosť výsledkov a ich hodnovernosť;
 - h) nulovú toleranciu voči konfliktu záujmov;
 - i) nulovú toleranciu voči intervencii tretích strán do projektov vedeckej, výskumnej, umeleckej alebo inej tvorivej činnosti na FiF UK alebo v mene FiF UK;
- (3) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré vykonávajú vedeckú, výskumnú, umeleckú alebo inú tvorivú činnosť:
- a) nevydávajú cudzie dielo (textové, zvukové či obrazové) ani jeho časť za svoje vlastné;
 - b) nevydávajú svoje staršie dielo za nové bez uvedenia odkazu na pôvodné dielo;
 - c) vo svojej publikačnej aktivite nespájajú meno FiF UK s vydavateľstvami a časopismi, ktoré sa v zmysle interných zásad prijatých na fakulte vylučujú z okruhu akademických vydavateľstiev a časopisov a klasifikujú sa ako účelové (resp. predátorské);

- d) neparticipujú na reálnych ani fiktívnych konferenciách a podujatiach organizovaných neakademickými inštitúciami s účelovým (predátorským) správaním.
- (4) Študenti všetkých stupňov a foriem vysokoškolského štúdia na FiF UK, ktorí vykonávajú vedeckú, výskumnú, umeleckú alebo inú tvorivú činnosť, sa ako členovia obce FiF UK pri práci riadia rovnakými zásadami ako ostatní vedeckí, výskumní, umeleckí a tvoriví pracovníci FiF UK.
- (5) Osoby podľa čl. 1 ods. 2, ktoré vykonávajú vedeckú, výskumnú, umeleckú alebo inú tvorivú činnosť, sa pri zverejňovaní výsledkov vedeckej, výskumnej, umeleckej alebo inej tvorivej činnosti riadia medzinárodne uznávanými publikačnými pravidlami a internými zásadami FiF UK, ktoré špecifikujú preferencie publikovania v akademických vydavateľstvách a časopisoch.

Čl. 5

Etické zásady riadiacich a vedúcich pracovníkov FiF UK

- (1) Dekani FiF UK a prodekan FiF UK prejavujú rešpekt k etickým zásadám aj tým, že sa neuchádzajú o obsadenie tej istej riadiacej funkcie na viac ako dve funkčné obdobia za sebou.
- (2) Vedúci katedier FiF UK prejavujú rešpekt k etickým zásadám aj tým, že na svojom pracovisku vytvárajú vhodné podmienky pre všetkých členov katedry na ich osobnostný, odborný, kvalifikačný a kariérny rast. Vedúci katedier FiF UK vytvárajú vhodné podmienky na to, aby sa na ich pracovisku systematicky formovali osobnosti schopné prevziať vedenie katedry po skončení ich funkčného obdobia.
- (3) Všetci riadiaci a vedúci pracovníci FiF UK prejavujú rešpekt k etickým zásadám aj tým, že pre svojich podriadených pracovníkov vytvárajú optimálne podmienky na čo najlepšie plnenie ich pedagogických, vedeckovýskumných, umeleckých alebo iných tvorivých činností.
- (4) Všetci riadiaci a vedúci pracovníci FiF UK prejavujú rešpekt k etickým zásadám aj tým, že otvorene prijímajú kritiku svojej činnosti na mieste riadiacich alebo vedúcich pracovníkov a nezneužívajú svoje postavenie na to, aby poškodzovali meno, postavenie alebo záujmy osôb, ktoré túto kritiku prezentujú.

Čl. 6

Etické zásady absolventov a nositeľov vedeckých a pedagogických titulov FiF UK

- (1) Absolventi FiF UK a nositelia vedeckých a pedagogických titulov FiF UK sú viazaní zloženými promočnými sľubmi a naďalej konajú tak, aby nepoškodzovali dobré meno FiF UK.
- (2) Absolventi FiF UK a nositelia vedeckých a pedagogických titulov FiF UK konajú tak, aby FiF UK podporovali v jej spoločenskom, pedagogickom a bádateľskom poslaní.

Čl. 7

Porušenie etického kódexu

- (1) Porušením etického kódexu sa zaoberá nezávislá Etická komisia FiF UK, ktorá koná v rámci vymedzenom platným štatútom.
- (2) Prerokovanie prípadov porušenia etického kódexu prebieha štandardným organizačným postupom prostredníctvom príslušných nadriadených zamestnancov, resp. prostredníctvom príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej komisii FiF UK v ktorejkoľvek fáze konania.

- (3) Prípady porušenia etického kódexu môžu byť dôvodom na vyvodenie akademických, pracovnoprávných alebo disciplinárnych dôsledkov.

Čl. 8
Záverečné ustanovenia

- (1) Tento etický kódex bol prerokovaný Vedeckou radou FiF UK dňa 31. 10. 2019 a Akademickým senátom FiF UK dňa 4. 11. 2019.
- (2) Tento etický kódex nadobúda platnosť a účinnosť 6. 11. 2019.

V Bratislave 5. 11. 2019

prof. Mgr. Marián Zouhar, PhD.
dekan FiF UK